

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 8 krono temeljne pristojbine ter od vsake pete vrste po 30 vrn. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovina“ v Celju.

Zakaj ne gredo štajarski slovenski deželni po- poslanci v Gradec?

Znano je, kako hudo in brezobzirno je nemško-nacionalna in nemško-liberalna večina v deželnem zboru štajarskem vedno napadala naše poslance, kako nevstrašno so ti vedno zavrnili napade, in vkljub grožnjam ter zasmehovanju prečitali slovenske interpelacije in izjavili proti deželnemu glavarju grofu Attemsnu, da, če ne bodo ta žaljenja nehala, bodo slovenski poslanci izključno le slovensko govorili v deželnem zboru, nikoli pa se ne dali splahiti.

Pred petimi leti je dal povod tisti znameniti, od vse nemške večine in tudi od deželnega glavarja samega podpisani predlog, v katerem so se odrekle Slovincem vse pravice za svoj jezik in vsak kulturni razvoj, da so naši slovenski poslanci prvokrat zapustili deželni zbor z izjavo, da zraven take brezobzirne večine pač ni mogoče dalje se udeležiti sej deželnega zbora. Po celem Spodnjem Štajarskem je odmevala ednoglasiha zahvala našim poslancem za tako moško postopanje, in ta odhod je imel tudi posledico, da je ta nesramni predlog nemške večine bil popolnoma odmaknjen, in namesto tega je bila sklenjena v deželnem zboru čisto krotka, ne žaleča resolucija.

Prišle so potem nove volitve, in iz nova voljeni slovenski poslanci so zopet prihajali v deželni zbor do 18. majnika 1899.

Med tem časom so postale razmere med nemško večino in Slovinci vedno bolj napete, pa tudi deželni odbor je po marsikaterih sklepih in činih se skazal Slovincem, recimo „jako nenaklonjenega“. Naši predlogi, kakor za osnivanje slovenske meščanske šole v Št. Jurju, za ločenje deželnega šolskega sveta v oddelek za Slovence in Nemce, kakor je to uvedeno na Češkem in na Tirolskem med tamkaj živečima dvema narodoma, in neštivilne druge predloge so se brez dopuščenja debate, zavrgle, pa tudi c. kr. vlada v Gradcu ni se potegovala nikjer za Slovence, med tem, ko se je v prejšnjem času vendar pri nji še včasih našla pomoč proti prevelikim krivicam. — Neki štajarski deželni poslanec pa je bil na jako odličnem mestu že po novem vstopu v deželni zbor izjavil, „da Slovinci vedo, da mora manjšina vedno imeti nekaj potrpljenja, in da se ne more vse doseči naenkrat, vendar postaja postopanje nemške večine v deželnem zboru tako neznosno, da je le mogoče zdržati v tem zboru tako dolgo, dokler vsaj vlada porablja svojo oblast in svoj vpliv, da se zaprečijo najhujše krivice proti slovenskemu narodu, in je hvaležno priznal, da je pod baronom Kubeckom kot c. kr. namestnikom se prepričala marsikatera krivica in da je bil odklonjen pri najvišjem prestolu marsikateri krivični sklep večine.“

V seji dne 18. majnika 1899. pa so bili na dnevnem redu predlogi za podelitev podpor nemškemu „šulferajnu“, za osnovo mnogovrstnih deželnih stipendij za nemški „Studentenheim“ v Celju, pri katerem je že dozdal nemški c. kr. profesor plačani nadzornik, — in za podelitev podpor za zloglasno društvo „Südmark“. Slo-

venski poslanci pa so po ednoglasnem sklepu pred začetkom debate o teh predlogih z dobro utemeljeno izjavo zapustili deželni zbor.

V počitnicah je glasoviti nemški nacionallec Walz pri nekem shodu v Brucku med divjim hrupom svojih pristašev žugal, da bo našega poslanca dr. Jos. Serneca napadel, valed česar so vsi naši poslanci, tudi dr. Sernec prišli v prvo sejo deželnega zbora koncem decembra 1899., pa g. Walz se je ognil dr. Serneca, in ko so s tem naši poslanci pokazali, da se z žuganjem ne dajo splahiti, so zopet izostali, ter so se zdaj prepričani, da bi bilo za slovenski narod in zanje kot narodove reprezentante le poniževalno in nečastno, nikoli pa ne koristno, če bi po sedanjih razmerah hodili v deželni zbor, in da če sploh, se bo edino iz vztrajnim uporom moglo doseči, da bode vlada in deželni zbor začel misliti, da se mora pri postajadajstvu in pri sklepih ozirati na opravičene zahteve slovenskega ljudstva na Štajarskem. To postopanje so zagovarjali slovenski poslanci na mnogobrojnih volilnih shodih po celem Spodnjem Štajarskem. Povsod se je z navdušenjem odobral ta neizprosmi upor proti brezobzirnim krivicam, in štajarski deželni poslanci so edini tisti, ki so že pod Thunovo vlado v posebni izjavi živo priporočali vsem državnim poslancem slovenskim, naj prestopijo v odločno opozicijo proti dunajski vladi, dokler ne bo vlada dokazala pri imenovanju uradnikov, ljudskih in gimnazijskih učiteljev itd. resnično ravnopravnost, in še danes imajo štajarski slovenski deželni poslanci prepričanje, da slovenski narod — pa tudi češki in hrvaški narod na Cislajtanskem, bo mogel le takrat kaj doseči in si tudi priboriti splošno spoštovanje le takrat, če složno postopa proti vladi tako dolgo v najodločnejši opoziciji, dokler vlada ne dokaže po svojih činih, da je proti vsem narodom enako pravična, — in štajarski deželni poslanci hodijo po tej poti tudi na čelu vseh s tem, da odklonijo udeležiti se sej tačasnega deželnega zbora štajarskega.

Razmere so sedaj te-le: Nikoli še ni bila Slovincem in Slovanom nobena vlada tako nenaklonjena kakor sedanja Körberjeva — nikoli pa še niso Slovinci bili tako nesložni kakor v tem, za njih obstanek najnevarnejšem času!

Dozdani slovenski voditelji na Štajarskem, posvetni in duhovni so se pošteno trudili, da preprečijo tisti žalostni boj, ki se bije na Kranjskem, deloma tudi že na Goriškem na pogubo slovenskega naroda in na korist in veselje nemških in italijanskih sovražnikov ter vlade. Štajarski slovenski voditelji so imeli za geslo, ne vtikati se v boje, katere so vedno obžalovali in previdno poskusili posredovati za spravo med brati; akoravno brez uspeha. Nasprotno pa se žalibože slovenski časopisi na Kranjskem ne držijo tega gesla, nego enkrat „Slovenec“, drugokrat „Slovenski Narod“ udrihata po deželnih štajarskih poslancih, enkrat pride kak adlatus liberalne stranke hujskati ljudstvo štajarsko — k razporu, drugokrat povabi kaka za vodstvo nepoklicana oseba namesto naše štajarske poslance gospoda Vencajza iz Kranjskega na kmečki shod (Slov. Bistrica) ter udriha tam v nenavzočnosti od štajarskega naroda izvoljenih poslancev čez nje in njihovo delovanje, na največje veselje in korist

nemškutarjev. — Pri tem drezanju pa se popolnoma pozabi, da imajo štajarski Slovinci še vedno istega silnega in brezobzirnega sovražnika — Nemce in njihove podrepanke. Sploh pa je nesrečni razpor kranjski, kateri je po našem prepričanju škodljiv slovenskemu narodu ravno tako kakor katoliški cerkvi, kateri je sejal na Kranjskem sovraštvo in nestrpnost v vsako vas, duši narodno delovanje in slabi Slovence pri vsakem koraku, — tudi na Štajarskem daje povod nezrelim elementom, da pišejo, hujskajo in zapovedujejo, kakor da bi bili sami politični voditelji našega ljudstva, in zmotnjava ter nemirnost in škoda za naš narod se tudi že prikazuje pri občinskih volitvah in pri gmotnih podvzetjih, ter je čisto gotovo, da, če se dopusti mladim častihlepnežem razcepiti Slovence na Štajarskem v dva tabora, bo narod zgubil mandat za mandat in edno postojanko za drugo ter se bliža svojemu poginu.

Štajarski slovenski poslanci so sklenili, sklicati shod zaupnih mož iz celega Slovenskega Štajarja v Maribor, ter se bode sklicalo za to, da bode povabila k temu shodu prav mnogo-brojna, — želeli je, da bode udeležba prav obilna, in da se bo pri shodu razmotril položaj stvarno in mirno brez vsakega očitjanja ednega proti drugemu, potem smo tudi sigurni, da bodo sklepi taki, kakor se bodo spoznali kot najbolje koristni za mili naš slovenski rod in za njegovo katoliško vero, in če bo zaupni shod po svoji večini se skazal drugih nazorov, kakor jih imajo sedanji poslanci, bodo ti prav radi odložili svoje itak le iz samega trnja spletene mandate. — Bog daj, da bodo pravi rodoljubi povsod vsaj med tem časom do shoda zadržali nemirne in nezrele elemente, kateri nimajo dosti razuma spoznati slabe posledice vsakega hujkanja, — in Bog daj, da se končno vsi Slovinci na Štajarskem podvržejo sklepu tega shoda.

Deželni poslanec.

Slovenska kmetijska šola za Spod. Štajar.

Naš poslanec dr. Ploj je podal v edni zadnjih sej naslednji predlog:

„Poljedelstvo v splošnem, posebno pa kmečko prebivalstvo v Avstriji se nahaja že dalje časa sem v skrajno neugodnem gmotnem položaju.“

Različni so vzroki, ki so privedli do tega, da je ta važna panoga narodnega proizvodjanja zašla iz svojega nekdanjega procvita v položaj bolj ali manj izražene krize, katere kmalu odpraviti ali pa vsaj ublažiti je dolžnost vseh onih krogov, katerim je kaj do tega, da se ohrani državi najbolj trpežna zavora.

Predaleč bi zavedlo, v okvirju predstojega čega predloga vse te vzroke navajati, zadolga pač, pokazivati na dejstvo, da uvideva kmečki stan sam, da nosi skrivno na tužnem položaju kmečkega prebivalstva pomanjkanje one teoretične in ob enem tudi praktične izobrazbe, ki edina usposablja, voditi oskrbovanje malega posestva po načinu, kakršnega zahtevajo premenjene gospodarske zahteve in napredujoča izkustva.

Le ti krogi prebivalstva občutijo hudo, da so z czirom na pomanjkanje strokovne izobrazbe

le malo pripravljeni na boj za gospodarski obstoj, in za gospodarski procvit, ter je v tem pojasnilo, zakaj ti krogi vedno glasneje in glasneje izražajo prizadevanje po strokovni izobrazbi v kmetijskih šolah.

Takšno potegovanje kaže se posebno živo v kmečkem prebivalstvu Spod. Štajarske.

Zalibog manjkajo na Štajarskem vsi predpogoji, da bi se to umljivo in zelo opravičeno prizadevanje uresničilo.

Na Štajarskem ni namreč nobene kmetijske šole s slovenskim poučnim jezikom, to je jezik, katerega govori in razume prebivalstvo Spodnje Štajarske.

Vojvodina Štajarska ima sicer edno kme. tijsko šolo v Grottenhofu pri Gradcu in edno sadjarsko in vinarsko šolo v Mariboru; toda pouk je v obeh samo nemški ter je za Slovence samo na ta način poskrbljeno, da obstoji za one, ki ne znajo nemški ali pa znajo le nezadostno, ednoletni tečaj, v katerem se poučuje slovenske gojenice nemščina.

Pač ni treba dokazati, da ne odgovarja ta način poučevanja slovenskih gojencev pedagoški zahtevam, ker se vendar ne more verjeti, da bi se v pripravljalnem letu pričeli toliko nemščine, da bi Slovence usposobilo, v dveletnem tečaju nemškemu teoretičnemu pouku s primernim razumom slediti.

Vsekakor trpi teoretično poučevanje za slovenskega gojenca ter je razun tega isti tudi oškodovan, ker je primoran absolvirati triletni tečaj.

Da posebno kmečko prebivalstvo ni v stanu, pogrešati svojih že za delo sposobnih sinov tri čela leta v gospodarstvu, ter vrhutega tako dolgo plačevati značne stroške za strokovno izobrazbo, tudi za to ni treba posebnih dokazov.

Da pa bi priučenje nemškega jezika za gojenca slovenske narodnosti, posebno če je namenjen, nadaljevati svoje gospodarsko delovanje na očetovi zemlji; na kateri samo Slovenci prebivajo, imelo toliko vrednost, da bi se odtehtala škoda, katero ima valed tega z daljšim študiranjem in naravno s slabšimi uspehi, tega pač ne bo nihče trdil, kateremu je sploh za dosego strokovnega znanja v kmetijski šoli.

Povoljna strokovna izobrazba se dá pač edino doseči s poukom v materinem jeziku.

S tem je pač doprinesešen dokaz, da edini dve na Štajarskem obstoječi kmetijski šoli ne zadostujeta najkromnejšim potrebam kmečkega prebivalstva na Spod. Štajarskem, dejstvo, ki je napotilo že več občin, korporacij itd. na Spodnjem Štajarskem, da so se obrnile na štajarski deželni odbor s prošnjo za ustanovitev poljedelske šole nižje vrste s slovenskim poučnim jezikom v katerem kraju Spod. Štajarja.

Napram tem prošnjam se je držal imenovani deželni odbor vedno zaničljivo ter je svoje odklanjanje postopno navadno opravičeval, da obstoječi zavodi na Štajarskem zadostujejo potrebam domačega prebivalstva in da le kmetijski zavodi z nemškim učnim jezikom dajo Slovincem priliko za popolno priučenje nemškega jezika v besedi in pisavi ter s tem za priučenje onih prednosti, ki so v zvezi z znanjem katerega svetovnega jezika.

Ti dokazi pač pogrešajo na stvarnosti vsa ter kažejo le z vso jasnostjo, da deželni odbor ni na noben način privoljen ustreči tako opravičenim željam slovenskega prebivalstva na Spod. Štajarskem glede ustanovitve kmetijske šole s slovenskim učnim jezikom.

Tudi štajarski dež. zbor je za take želje gluha. Slovensko prebivalstvo Spod. Štajarske je tedaj zgubilo vsako upanje, da bi tako šola ustanovil v prvi vrsti poklicni faktor, t. j. dežela.

Prebivalstvo samo, občine, okraj in korporacije niso v takem gmotnem položaju, da bi zamogli iz lastnih sredstev ustanoviti kmetijsko šolo s slovenskim učnim jezikom.

Na drugi strani pa je nujno potrebno, da se že enkrat taka šola ustanovi.

Dolžnost države je tedaj, da posveti kmetijstvu na Spod. Štajarskem ono zanimanje in ono negovanje, kakršno to potrebuje, če neče že itak od vseh strani stiskano kmečko prebivalstvo Spod. Štajarske zgubiti vero in upanje v zboljšanje svojega položaja.

Kmečko prebivalstvo slovenske narodnosti šteje na Štajarskem skoraj 400.000 duš, znaša tedaj blizu tretjino štajarskega prebivalstva, dejstvo, ki istotako glasno govori za izpolnitev večkrat omenjene želje.

Stavi se tedaj predlog:

Vlada naj ustanovi na Spod. Štajarskem kmetijsko šolo s slovenskim učnim jezikom ter z ustanovo primernega števila štipendij omogoči obisk te šole tudi sinovom revnih posestnikov."

Celjske in štajarske novice.

(Zažigajte kresove) dne 4. julija t. j. na predan prvega slovenskega praznika sv. Cirila in Metoda! Vsak naš grič naj sveto oznanja, da biva tukaj probujen slovenski rod!

(Štajarski deželni zbor.) V seji dne 21. junija t. l. so bile podane predloge glede železnice skozi Sulmsko dolino, glede šolskega davka in službene pragmatike za deželne uradnike. Nato se je vršilo prvo branje o izpremehbi volinega reda za deželni zbor. Deželni odbor poroča o ustanovi dekliških meščanskih šol v Celju, Ptuj in Judenburgu, dočim prosi lipniški okrajni šolski svet po poslanu baronu Rokitskyju za ustanovitev deške meščanske šole v Lipnici. Deželni odbor predlaga dovolitev stalnih podpor dvema uslužbencema deželnega zdravilišča na Slatini. Načelnikom kombiniranega učnega in finančnega odseka se izvoli baron Hackelberg.

(„Celjski Sokol“) se udeleži IV. vsesokolskega shoda dne 29. in 30. junija in prvega julija t. l. v Pragi po večji deputaciji. Odhod iz Celja v sredo 26. jun. ob polu 2. uri popoldne. Iz Dunaja v Prago pelje posebni sokolski vlak, ki ga prirede dunajska sokolska društva.

(Povedenji v Celju.) Pretečeni teden je Savinja pri Celju izstopila ter deloma tudi preplavila mestni log, ne da bi bila napravila toliko škode, kakor lani. Na severni in zahodni strani pobrala je voda pokošeno seno, kar provzroči vselej nesnažni potok Koprivnica, ki teče vednoma po mestni zemlji, a osnažen je mnogo manj, nego zadnji gorski potok. Temu zanemarjenju se imajo zahvaliti tudi posestniki vil za volašnico, da jih pri vsakem hujšem dežju obišče poplava.

(Umrl je) v Celju dne 22. t. m. v pokojeni finančni svetovalec Viljem Higersperger; bil je nemškega mišljenja, pa ne zagrižen.

(Duhovniške premembe.) Gosp. dr. Anton Jerovšek je imenovan dvornim kaplanom in knezoškofjskim tajnikom. — Župnijo v Zgornji Kungoti je dobil g. Ivan Jodl, dosedaj kaplan pri Sv. Antonu v Slov. goricah, ono v Zabukovju pa ondodni provizor g. Matija Stoklas.

(Sv. birma) se vrši na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. t. m. pri Vel. Nedelji, v nedeljo dne 30. junija pa pri Sv. Tomažu.

(Vojaška vest) Polkovnik Teodor Sedlacek poveljnik štajarskega brambovskega polka št. 3 v Gradcu je imenovan poveljnikom 3. brigade.

(V pokoj je šel) višji poštni kontrolor v Gradcu Vinc. Sluga.

(Slavnostna otvoritev „Pekla“ pri Žalcu.) Dne 29. in 30. junija t. l. se vrši slavnostna otvoritev divne podzemne jame „Pekel“ pri Žalcu. Spored slavnostim: Dne 29. junija: 1. Ob polu 3. ure popoldne sprejem gostov v Žalcu (gostilna Hausenbichler). 2. Ob 3. uri skupni odhod k edno uro od Žalca oddaljeni jami „Pekel“. 3. Pred jamo pozdrav gostov in otvoritev jame. 4. Ogled jame in vročitev iste v last slov. planinskemu društvu. 5. Prosto razveseljevanje pred jamo. 6. Zvečer skupna večerja pri Hausenbichlerju v Žalcu. Dne 30. junija: 1. Ob polu 6. uri jutraj odhod iz Žalca v Griže, tam je ob 6. uri sv. maša. 2. Ob 7. uri odhod na Mrzlico. 3. Na Mrzlici okrepčanje in prosta zabava. 4. Ob 2. uri popoldne odhod v Hrastnik, kjer je obed pri Rošu. Vstopnina v jamo znaša 1 krono za osebo. K obilni udeležbi vabi odbor. NB: Oni gostje, kateri želijo dne 29. se udeležiti skupne večerje v Žalcu, ali tam prenočiti, blagovolijo naj to poprej javiti odboru za otvoritev podzemeljske jame „Pekel“ v Žalcu, da se potrebno preskrbi.

(Volitve v okrajni zastop v Laškem) so se vršile zadnje dni pretečenega tedna. Nemškutarji imajo seveda zopet večino. Imena novih udov prinesemo prihodnjič.

(Lep izgled posnemanja) nam daje vrli gostilničar Hohkraut, po domače Reberšček v Lahomnem pri Laškem trgu. Tukaj v laškem okraju je sploh navada, da postavijo ljudje pred Telovim k vsaki hiši po jeden mlaj, katerega okrasijo z malo zastavo. Ljudstvo pa še ni toliko zavedno, da bi obešalo na nje svoje narodne barve, temveč druge, ki so pravzaprav brez pomena. Gostilničar Hohkraut pa obeša leto za letom na svoj mlaj pri hiši in na dva manjša mlaja pri kapelici ob okrajni cesti lične slovenske zastave. Lepo je videti, kako solnčni žarki poljubljajo v svojem svitu našo belo modro rdečo barvo, ki naznanja mimo idočim, da je v t. hiši narodna zavest doma. Slišali smo, da so mu nekateri mogotci hoteli že radi tega škodovati, a on se ni zbal; območnikli so. On nam pa daje lep izgled posnemanja, kako naj Slovenec ljubi svoje in spoštuje ptuje. Prihodnje leto naj bodo na vsakem mlaju, posebno ob cestah in železnicah le slovenske zastave, naj ptujec spozna, da smo tukaj Slovenci doma!

(Iz Studenice) Občine trg Studenice, Brezje, Modraže in Hrastovec imenovale so gosp. Jožeta Majhena, vpokojenega nadučitelja v Studenicah častnim občanom. V nedeljo dne 16. majnika se mu je vprilo štirih županov s svetovalci, krajnega šolskega sveta ter domačega in sosednjega učiteljskega izročila v D. Hribarjevi tiskarni krasno izdelana častna diploma. Po izročitvi diplome je bil sestanek pri gospodu J. Koropcu, tržkem županu, pri katerem sestanku je posebno omeniti govor načelnika krajnega šolskega sveta, č. g. župnika Žekarja, ter župana g. Prešerna. Želimo pa vsi Studenčani, da ljubeznjivi gospod Majhen tudi nadalje ostane med nami, da zamore gledati na polje, kjer je sejal zlata zrna, katerih razvitek in sad mu naj sladi še mnoga, mnoga leta večer njegovega življenja. Bog vas obrani!

(Občinske volitve v Podčetrtku) so se zopet izvršile, kakor so si želeli nemškutarji. Vsegamogočni med temi trškimi kimovci je seveda graščinski oskrbnik, ki oddaja delo in založek, zato so si ga tudi izvolili ednoglasno županom, dasi so mu trški siromaki, še bolj pa kmečki volilci deveta briga. Pri tej priliki so spoznali nemško kri v sebi tudi ljudje, ki poznajo nemščino le bolj po — slisanju, tako znani „fakata“, usnjar „Geist“, Reisinger, Zalokar itd. Najbolj pa je vse osupnilo, da je volil s to nemškutarsko gardo tudi pobožni Hrvat Nikola St., ki se je kazal vedno narodnjaka.

(V Olimju pri Podčetrtku) ni razpisana služba učitelja-voditelja, kakor je prišlo pomotoma v razpis, temveč le služba drugega učitelja, ker je šola dvorazredna ter že ima svojega nadučitelja.

(Novi okrajni glavar v Ptuj) namestniški svetnik Marij grof Attems je častni občan 19 občin na Tirolskem, kjer je bil šest let okrajni glavar. Veselilo nas bo, ako si bo tudi za slovenske občine stekel toliko pravih zaslug, da postane častni občan.

(Strela je udarila) na Jareninskem vrhu v hišo posestnika Šabederja. K sreči pa ni užgala, pač pa ubila kravo v hlevu.

(Sv. Jernej nad Muto.) Zrakoplov. Dne 22. jun. opoldne je jadrni zrakoplov čez naše planine. Za nas hribovce nekaj posebnega. Kakor je bilo od nas videti, se je najbrž v bližini Slov. gradca spustil na zemljo. Radovedni smo, kateri junaki in odkod so bili v čolnicu?

(V mariborskem učiteljišču) se vršijo ta teden natni zrelostni izpiti. Pismeni so bili pretečeni teden. Med maturanti je samo sedem Slovencev, pa še ti se vsi ne posvetijo učiteljskemu.

(Svojega hlapca okradla.) Ped mariborskimi porotniki je stala dne 19. t. m. 23letna omožena kmetica Marija Stuhec iz Bolehnecev pri Ljutomeru, ker je vzela svojemu hlapcu J. Horvatu hranilno knjižico ter vzdignila 1000 K. Obsodili so jo v ednoletno težko ječo.

(Ljudsko šolstvo na Štajarskem.) V šolskem letu 1899/1900 je bilo na Štajarskem 191.986 z a šolo doraslih otrok. Meščanskih šol je bilo

30. in sicer jih združuje dežela sama. (Slovenska ni nobena!) Ljudskih šol je bilo 851 z 2431 razredi, poučevalo je 1638 moških in 862 ženskih učnih moči, skupaj 2464 oseb. Ženska ročna dela je učilo 315 učiteljic. Privatnih šol je bilo 58, katere je obiskovalo 8677 otrok.

(V Gradcu nas očitno zasmejuje!) Nemci imajo na Stajarskem 20 meščanskih šol. Slovenci nimamo niti edne. Ko so lansko leto naši poslanci stavili v deželni zbor predlog za ustanovitev meščanske šole s slovenskim učnim jezikom v St. Jurju pri Celju, so se nemški poslanci z deželno vlado vred škodoželjno posmehovali ter niti predloge niso dali na glasovanje, temveč jo kratko zavrgli. Ravno kar pa priporoča sam deželni odbor ustanovitev treh dekliških meščanskih šol v Celju, Ptuj in Judenburgu, a mesteca Lipnica tudi hoče imeti deško meščansko šolo. Kmalu bo imel vsak nemški in nemščurski trg na Stajarskem svojo meščansko šolo, a to še celo za dekleta. Slovencem pa se ne dovoli niti edna šola za izobrazbo kmečkega in obrtnega naraščaja. Ali je potem sploh mogoče, da bi se imeli kaj opravičiti z Gradcem. Naj ne zaspi klic „proč od Gradca“, dokler svojih pravic ne dosežemo!

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski je imel dne 21. t. m. sejo. Na dnevnem redu je bilo več poročil raznih odsekov in prošelj; pogorelec v Kropi se je dovolilo 4000 K podpore, poslanec Višnjikar je poročal o računskih sklepih kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1899. Dohodki so se zvišali za 2874 gl., a troški zmanjšali za 3421 gl. Zato se je dotacija deželnega zaklada znižala na 6366 gl. Isti poslanec je poročal o računskih sklepih normalnošolskega zaklada, katerega dohodki so se tudi zvišali za 4001 gl. Poslanec Langer je poročal o računskih sklepih deželnoškolskega zaklada, katerega izvanredna potreba za l. 1899 je znašala 5098 gl., pokrila pa 6733 gl. Poslanec Majaron je poročal o računskem sklepu deželnega posojilnega zaklada za l. 1899 in o proračunu za leto 1901. Skupne imovine je bilo 10.141 gl., a dolgovi 3.442.541 gl. Proračun iz kaznje 406.704 K primanjiljaja, katerega je iz deželnega zaklada pokriti. Poslanec Langer je poročal o kmetijski šoli na Grmzu; vodstvo te šole je predložilo deželnemu odboru poročilo, v katerem se je vsemeljevalo potrebo vpeljeve posebnih poučnih tedajev za odrasle vinogradarje; tečaj bi trajal po 14 dni in sicer spomladi enkrat in potem meseca junija drugič. Deželni odbor poklada posebno važnost na izobrazbo vinogradarjev osobito z ozirom na kulturo ter z ameriški cepenkami. Za šolske zgradbe je dovoljenih 12.000 K, ki se razdele 19 šolskim občinam. Posl. Jelovšek poroča glede priklada za cestne namene. Sklenilo se je pooblastiti deželni odbor, da onim okrajno cestnim odborom, kateri z 20%, priklado ne morejo izhajati za l. 1902 dovolj priklade presegaajoče 20%. Potem je bilo rešenih več prošelj.

Koroški deželni zbor je v seji dne 19. t. m. sklepal o delih za regulacijo Gline in še par drugih tek, o agrarnih operacijah, o odpisu državnih posojil, katere so dobile razne občine l. 1882. Rešenih je bilo več prošelj in oddanih par predlogov, eden glede uvoza prašičev iz Koroške na Tirolsko, drugi o regulaciji rabaljskega potoka.

Istrski deželni zbor se je sešel 20. t. m. v Kopru na veliko jezo lahovov. Deželni glavar Campitelli je v otvoritvenem govoru pozdravil poslance, katerih je 26, med temi 7 slovenskih, ter izrazil občalovanje, da je bil deželni zbor sklican v Koper. Zastopnik laških poslancev Bubba je protestiral proti sklicanju deželnega zbora v Koper. Po prebranju njegovega protesta so se laški poslanci umaknili iz dvorane, radi česar je bil zbor neuklepen.

Druge slovenske novice.

(Imenovanja.) Trgovski minister je imenoval poštne višji in nižji poštne oficijale gg P. Gostilca, L. Erhama, R. Prelesnika v Trstu, D. Batovalca in J. Fara v Ljubljani, J. Stančeta v Gradcu.

(Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske) se je vršil dne 20. t. m. v Ljubljani. Na dnevnem redu je bila volitev predsednika namesto odstopivšega g. I. Murnika; izvoljen je bil deželni glavar O. pl. Detela; društvenimi odborniki pa so izvoljeni g. baron H. Lazarini, g. dr. T. Romih, g. J. Pogrebnik, ter g. V. Rohrmann. (30 letnica učiteljskega službovanja) bo praznoval letos g. F. Raktelj, nadučitelj na ljubljanski II. mestni deški ljudski šoli.

(Za obrtno nadaljevalne šole) na Kranjskem je deželni odbor dovolil podpore 1600 K. (Povodenj je nastala) valed zadnjega deževja na ljubljanskem barju. Več potokov je prestopilo bregove in se razlilo čez polja in travnike. Škoda je precejšna.

(Izginil je) P. Krep, delavec iz Lahov pri Kamniku. Vzdignil je bil 600 kron dedščine in je popival do 30. majnika z raznimi sumljivimi osebami po Črnučah. Sumi se, da ga je kdo ubil, oropal in vrnil v Savo.

(Cesar za Kropo.) Cesar je iz svojih privatnih sredstev daroval za pogorelec v Kropi 4000 kron.

(Srnjak z baroko.) V četrtek je H. Luckmann iz Ljubljane ustrelil blizu Javornika na Gorenjskem srnjaka, ki je mesto rogov imel veliko gobasto baroko.

(Utonil je) prošli teden v Savi pod Radoveljico 21 letni kmečki fant. Na kraju nesreče so fantje spuščali hlode v Savo in jih plovili po vodi; ponesrečenec je stavil s tovariši za 5 gl., da si upa skočiti za hodom ter ga potegniti iz nje. Skočil je v Savo, a se ni več prikazal na površju.

(Karavanska železnica.) Z deli za novo železnico preko Karavank so pričeli že te dni. Veliki predor iz Podrožja do Jesenic so pričeli vrtati na koroški strani v soboto dne 22. t. m.

(Nesreča.) Pri popravljanju samostana v Pietrijuh, na Dolenjskem se je ubil nek laški zidar; podiral je zid in v ta namen vtaknil kol v neko odprtino in sedel nanj; zid se je podrli, a na nasprotni strani padel s tako silo na kol, da je zidarja vrglo 4 metre v zrak; obležal je 11 metrov proč z razbito črepinjo.

(Slavnostna akademija.) Kot druga leta prirede tudi letos celovški bogoslovci slavnostno akademijo, in sicer v četrtek dne 27. junija t. l.

(Nova šola.) V Javorju na Koroškem se je ustanovila zasilna (ekspoziturna) šola.

(Svinjska kuga) se je zopet pojavila v celovški okolici. Pokazala se je na avinjah, kupljenih na Nižem Avstrijskem. Zato so avinjski sejmi v Celovcu za nadalje prepovedani.

(Nov magistrat v tržaški okolici.) Mestni svet tržaški je sklenil ustanoviti „Magistratni urad za zgornjo okolico“ s sedežem na Opčinah.

(Laška zagrizenost.) V seji goriškega mestnega sveta je dr. Descuti stavil predlog, da se mora mestni svet z vso silo upreti slovenski besedi po goriških cerkvah. Predlog je bil sprejet ednoglasno.

(Nov vodovod) so napravili v Kobaridu. V kratkem prične delovati.

(Sokol v Voloskem.) Mladina v Voloskem in Opatici na Primorskem snuje telovadno društvo „Sokol“.

(Slovenski dom v Jolietu.) Neumorno delavnim Slovencem v Jolietu v Ameriki se je posrečilo dne 4. junija t. l. kupiti stavbišče za 3000 dolarjev, kjer bodo slovenska društva v Jolietu si zgradili skupni dom.

(Ponesrečila sta se) v Leadville v Ameriki v rudokopih dva slovenska rojaka, M. Žiglar in N. Domandl. Oba je pri delu dohitela hitra smrt.

(O istrskem deželnem zboru) ima dunajski list „Information“ od konservativne strani naslednji dopis: Čeprav se Italijani povrnejo v deželni zbor, vendar v Primorju ne sme in ne more ostati pri sedanjih razmerah. Istrski deželni zbor in mestni svet tržaški kot deželni zbor sta že večkrat pokazala svoje naravnost protiaustrijske težnje. Pri tem se ne sme pozabiti, da ima v istrskem deželnem zboru italijanska manjšina vajeti v rokah, in da se v tržaškem deželnem zboru ne vpoštevata prav nič slovensko prebivalstvo. Razcepjenost Primorske na tri majhne deželne zbore, na tržaškega, goriškega in istrskega je neopameten, ki je brez

vsake opravičenosti. Vstaviti bi se moral edinstven deželni zbor za celo Primorje s pravičnim volilnim zakonom. Potem se le bi dobila Primorska svoje pravo lice.

Politični pregled.

(Avstro-ograska nagodba in Čehi.) Plošč o avstro-ograski nagodbi, piše nek češki list, da se Čehi upro avstro-ograski nagodbi, ako ne pride prej do sprave med Čehi in Nemci. Oni zahtevajo pravice, da bodo imeli delež na moči in vplivu, da bodo sami tudi deželni vlada, ter da se jim popravijo krivice v narodnostnem oziru, katere morajo trpeti zlasti po odpravi jezikovnih naredb z dne 17. oktobra 1899 leta.

(Preosnova češkega volilnega reda.) Vsi češki listi se bavijo s predlogom, katerega je češka vlada te dni predložila češkemu zboru, po katerem se ima premeniti volilni red za veleposestvo. Češki listi smatrajo to preosnovo volilnega reda kot dokaz posebne naklonjenosti vlade ustavovernemu veleposestvu in Nemcem.

(V gališkem deželnem zboru) je poslanec grof Dzieduszynski interpeliral vladnega zastopnika, da li mu je znano postopanje okrajnega glavarja v Biali, kateri je novi okrajni zastop pozdravil v nemškem jeziku, in kaj se je ukrenilo v to, da se taki čini ne bodo ponavljali? Poslanec Ciesnicki in tovariši so zahtevali skorajšno nastanovitve maloruskega voseučilišča v Galiciji.

(Avtonomija Trentina.) Načrt glede avtonomije italijanskega dela južnih Tirolov je med tirolskimi Nemci naletel na odločno nasprotstvo. Začela se je velika agitacija proti temu načrtu, tako, da ga deželni zbor vsaj v tekočem zasedanju še ne bo sprejel.

(Trozeva.) V Parizu je izšla brošura: „Potreba francosko-rusko avstro-ograska zveze.“ Ki jo je napisal vpočepeni tajnik avstrijskega zunanega ministrstva Rimmner. V tem opisu se opisuje trozeva kot škodljiva za našo monarhijo, ker izrablja Nemčija to zvezo v svoje politične namene, na drugi strani pa opozarja brošura na veliko korist, ki bi jo imela naša država od zveze z Rusijo. Tudi agitacija v dosledu te zveze se je že pričela.

(Balkan.) V Novem Pazaru so vedel po boji in nedavno so imeli pravcato ustajo, ker je bil imenovan Kaimakam, a katerim Albanci niso zadovoljni. Nad 1000 Albancev se je dvignilo, vsa okoliščina so zaprti, domačini se ne strbako mejo, Nizami in Albanci napadajo Šebe ter zahajajo celo na arbsko ozemlje. — Turška vlada je silno zamerila italijanskemu ministru Prinetti ju, da je povodom razprave o rusnjem proračunu govoril o pravicah Italije do Albanije, kakor bi bila Italija res edina gospodarka nad Albanijo. Pri italijanskem poslanstvu v Carigradu je valed tega turška vlada kratko po odločno izrazila željo, naj se v bodoče v državni zboru Lah izogibljajo podobnih razprav.

(Pot arbske kraljeve dvojice v Petrograd.) Pred mesecem je izjavil arbski kralj Aleksander v sporazumenju s petrogradsko vlado, da šeli obiskati s kraljico Drago ruskega cara Nikolaja. Zdaj javlja arbski poslanik v Petrogradu, da hoče car z veseljem sprejeti arbske kraljeve dvojico. Temu obisku se pripisuje tudi političen pomen.

(Francija.) Statistični urad mesta Parisa je objavil studijo o zadnjem ljudskem šteju na Francoskem. Število Francozov znaša nekaj manj kot 38.600.000 oseb. Po vseh okrajih skoraj se je število prebivalcev zmanjšalo; izmrti so le oni okraj, kjer so velika mesta. Vsega skupaj je pritrastlo le 330.000 oseb, največ ovesa v Parizu. V istem času je pritrastlo v Nemčiji 4.065.000 duš. Med velevladami stoji Francija na prednjem mestu.

(Pomilodjenje ruskih dijakov.) Car Nikolaj je izdal odlok, da se morajo v vojaške službe takoj odpustiti vsi dijaki, ki sploh niso sploščali za vojsko, ter oni, ki niso volilnih razmer uživajo ugodnost oprestitve off vojaštva. Vsi drugi ostanejo sicer še nadalje v vojaški službi a se jim viliže cela službena doba, za katero se potem okrajna redna vojaška služba. Krivice, ki so se zgodile ruskim voseučiliščnikom pri sedanjih izgredek, so torej do celne odpovedane.

